

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia 14 stycznia 2016 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Rzepliński – przewodniczący
Stanisław Biernat – sprawozdawca
Mirosław Granat
Leon Kieres
Julia Przyłębska
Piotr Pszczółkowski
Małgorzata Pyziak-Szafnicka
Stanisław Rymar
Piotr Tuleja
Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz
Andrzej Wróbel
Marek Zubik,

na podstawie art. 81 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064 ze zm.), w sprawie połączonych wniosków:

- 1) Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o zbadanie zgodności:
 - a) art. 10 ust. 1, art. 44 ust. 1 pkt 1 i ust. 3, art. 80 ust. 2, art. 87 ust. 2 i art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.), w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 3, 9, 10, 12 i 14 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217), z art. 10 ust. 2 i art. 173 Konstytucji w związku z preambułą, art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji, przez to, że tworząc instytucję publiczną w kształcie uniemożliwiającym jej rzetelne i sprawne działanie, naruszają zasady państwa prawnego w zakresie kontroli konstytucyjności sprawowanej przez Trybunał Konstytucyjny oraz zasadę racjonalności ustawodawcy,

- b) art. 2 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z art. 10 ust. 2 i art. 173 w związku z preambułą, art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji, przez to, że tworząc instytucję publiczną w kształcie uniemożliwiającym jej rzetelne i sprawne działanie, naruszają zasady państwa prawnego w zakresie kontroli konstytucyjności sprawowanej przez Trybunał Konstytucyjny oraz zasadę racjonalności ustawodawcy,
 - c) art. 28a, art. 31a i art. 36 ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 5, 7 i 8 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, z art. 10 ust. 1, art. 173 i art. 195 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 Konstytucji,
 - d) art. 8 pkt 4, art. 28a, art. 31a, art. 36 ust. 1 pkt 4 i art. 36 ust. 2 ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 2, 5, 7 i 8 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, z art. 119 ust. 1 Konstytucji,
 - e) art. 5 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z art. 2 w związku z art. 8 i art. 188 Konstytucji,
- 2) grupy posłów z 29 grudnia 2015 r. o zbadanie zgodności ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z art. 2, art. 7, art. 118, art. 119 ust. 1 i art. 186 ust. 1 Konstytucji, a także z art. 13 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.),
- 3) grupy posłów z 31 grudnia 2015 r. o zbadanie zgodności ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z art. 2 w związku z art. 118 ust. 3 i art. 119 ust. 1, art. 173 w związku z art. 10, a także z art. 195 ust. 1 Konstytucji ze względu na wadliwy tryb jej przyjęcia oraz wprowadzane zasady funkcjonowania konstytucyjnego organu władzy publicznej prowadzące do jego dysfunkcjonalności i braku możliwości rzetelnego wykonywania kompetencji konstytucyjnych albo o zbadanie zgodności:
- a) art. 8 pkt 4 i art. 36 ust. 2 ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 2 i 8

- ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, z art. 2 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,
- b) art. 10 ust. 1 ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 3 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, z art. 2, art. 173 w związku z art. 10 i art. 195 ust. 1 Konstytucji, a także z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji,
- c) art. 28a ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, dodanego przez art. 1 pkt 5 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, z art. 2, art. 173 w związku z art. 10 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,
- d) art. 31a i art. 36 ust. 1 pkt 4 ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, odpowiednio – dodanego przez art. 1 pkt 7 i zmienionego przez art. 1 pkt 8 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, oraz art. 1 pkt 6 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z art. 2, art. 180 ust. 1 i 2, art. 173 w związku z art. 10, art. 195 ust. 1, art. 197 w związku z art. 112, a także z art. 78 Konstytucji,
- e) art. 44 ust. 1 i 3 ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 9 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, z art. 2 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji, a także z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji,
- f) art. 80 ust. 2 ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 10 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, z art. 2 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji oraz z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji, a w zakresie, w jakim obejmuje wnioski dotyczące zgodności z Konstytucją ustawy budżetowej albo ustawy o prowizorium budżetowym

- kierowane do Trybunału Konstytucyjnego przez Prezydenta – także z art. 224 ust. 2 Konstytucji,
- g) art. 87 ust. 2 i 2a ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, odpowiednio – w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 12 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, z art. 2, art. 45 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji oraz z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji, a w zakresie, w jakim obejmuje wnioski dotyczące zgodności z Konstytucją ustawy budżetowej albo ustawy o prowizorium budżetowym kierowane do Trybunału Konstytucyjnego przez Prezydenta – także z art. 224 ust. 2 Konstytucji,
 - h) art. 99 ust. 1 ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 14 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, z art. 2, art. 190 ust. 5, art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji oraz z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji,
 - i) art. 1 pkt 16 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a w zakresie, w jakim uchyla art. 19 i art. 20 ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, z art. 197 w związku z art. 112 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,
 - j) art. 1 pkt 16 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a w zakresie, w jakim uchyla art. 28 ust. 2 ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, z art. 195 ust. 1 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,
 - k) art. 2 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z art. 2, art. 173 w związku z art. 10 i art. 45 Konstytucji,
 - l) art. 3 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z art. 2 Konstytucji,
 - ł) art. 5 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z art. 2 Konstytucji i wywodzoną z niego zasadą odpowiedniej *vacatio legis*.

- 4) Rzecznika Praw Obywatelskich o zbadanie zgodności:
- a) ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z art. 7, art. 112 i art. 119 ust. 1 i 2 Konstytucji,
 - b) art. 1 pkt 2, 7 i 8 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z art. 173 w związku z art. 10, art. 180 ust. 2 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,
 - c) art. 1 pkt 3 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z zasadą poprawnej legislacji wynikającą z art. 2 Konstytucji,
 - d) art. 1 pkt 5 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z art. 173 w związku z art. 10 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,
 - e) art. 1 pkt 9 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z zasadą poprawnej legislacji wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 45 ust. 1, art. 122 ust. 3 zdanie pierwsze i art. 188 Konstytucji, a także z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 303 z 14.12.2007, s. 1),
 - f) art. 1 pkt 10 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z zasadą poprawnej legislacji wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 45 ust. 1 Konstytucji a także z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej,
 - g) art. 1 pkt 12 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z zasadą poprawnej legislacji wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 45 ust. 1 Konstytucji a także z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej,
 - h) art. 1 pkt 14 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z art. 122 ust. 3, art. 133 ust. 2, art. 189 i art. 190 ust. 5 Konstytucji,
 - i) art. 1 pkt 16 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a w zakresie, w jakim uchyla art. 19 i art. 20 ustawy z 25 czerwca 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a, z art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,
 - j) art. 2 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z zasadą poprawnej legislacji wynikającą z art. 2 Konstytucji,

art. 45 ust. 1 Konstytucji a także z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej,

- k) art. 5 ustawy z 22 grudnia 2015 r. powołanej w punkcie 1 lit. a z zasadą pewności prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 88 ust. 1 i art. 188 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

rozpoznać połączone wnioski Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, grup posłów oraz Rzecznika Praw Obywatelskich, sygn. akt K 47/15, na rozprawie.

U Z A S A D N I E N I E

I

1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego we wniosku z 29 grudnia 2015 r. zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności:

– art. 10 ust. 1, art. 44 ust. 1 pkt 1 i ust. 3, art. 80 ust. 2, art. 87 ust. 2 i art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK), w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 3, 9, 10, 12 i 14 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217; dalej: ustawa o zmianie ustawy o TK), z art. 10 ust. 2 i art. 173 Konstytucji w związku z preambułą, art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji, „przez to, że tworząc instytucję publiczną w kształcie uniemożliwiającym jej rzetelne i sprawne działanie, naruszają zasady państwa prawnego w zakresie kontroli konstytucyjności sprawowanej przez Trybunał Konstytucyjny oraz zasadę racjonalności ustawodawcy”,

– art. 2 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 10 ust. 2 i art. 173 Konstytucji w związku z preambułą, art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji, „przez to, że tworząc instytucję publiczną w kształcie uniemożliwiającym jej rzetelne i sprawne działanie, naruszają zasady państwa prawnego w zakresie kontroli konstytucyjności sprawowanej przez Trybunał Konstytucyjny oraz zasadę racjonalności ustawodawcy”,

– art. 28a, art. 31a i art. 36 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 5, 7 i 8 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 10 ust. 1, art. 173 i art. 195 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 Konstytucji,

– art. 8 pkt 4, art. 28a, art. 31a, art. 36 ust. 1 pkt 4 i art. 36 ust. 2 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 2, 5, 7 i 8 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 119 ust. 1 Konstytucji,

– art. 5 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 2 w związku z art. 8 i z art. 188 Konstytucji.

2. Grupa posłów we wniosku z 29 grudnia 2015 r. zwróciła się do Trybunału o zbadanie zgodności całej ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 2, art. 7, art. 118, art. 119 ust. 1 i art. 186 ust. 1 Konstytucji, a także z art. 13 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.).

3. Grupa posłów we wniosku z 31 grudnia 2015 r. (data wpływu do Trybunału Konstytucyjnego: 5 stycznia 2016 r.) wniosła o stwierdzenie, że ustawa o zmianie ustawy o TK jest niezgodna ze standardami demokratycznego państwa prawnego, wynikającymi z art. 2 w związku z art. 118 ust. 3 i art. 119 ust. 1, art. 173 w związku z art. 10, a także z art. 195 ust. 1 Konstytucji ze względu na wadliwy tryb jej przyjęcia oraz wprowadzenie zasady funkcjonowania konstytucyjnego organu władzy publicznej prowadzące do jego dysfunkcyjności i braku możliwości rzetelnego wykonywania kompetencji konstytucyjnych. Alternatywnie grupa posłów wniosła o zbadanie zgodności:

– art. 8 pkt 4 i art. 36 ust. 2 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 2 i 8 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,

– art. 10 ust. 1 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 3 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2, art. 173 w związku z art. 10 i art. 195 ust. 1 Konstytucji, a także z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji,

– art. 28a ustawy o TK, dodanego przez art. 1 pkt 5 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2, art. 173 w związku z art. 10 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,

– art. 31a i art. 36 ust. 1 pkt 4 ustawy o TK, odpowiednio – dodanego przez art. 1 pkt 7 i zmienionego przez art. 1 pkt 8 ustawy o zmianie ustawy o TK, oraz art. 1 pkt 6

ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 2, art. 180 ust. 1 i 2, art. 173 w związku z art. 10, art. 195 ust. 1, art. 197 w związku z art. 112, a także z art. 78 Konstytucji,

– art. 44 ust. 1 i 3 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 9 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji, a także z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji,

– art. 80 ust. 2 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 10 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji oraz z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji, a w zakresie, w jakim obejmuje wnioski dotyczące zgodności z Konstytucją ustawy budżetowej albo ustawy o prowizorium budżetowym kierowane do Trybunału Konstytucyjnego przez Prezydenta – także z art. 224 ust. 2 Konstytucji,

– art. 87 ust. 2 i 2a ustawy o TK, odpowiednio – w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 12 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2, art. 45 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji oraz z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji, a w zakresie, w jakim obejmuje wnioski dotyczące zgodności z Konstytucją ustawy budżetowej albo ustawy o prowizorium budżetowym kierowane do Trybunału Konstytucyjnego przez Prezydenta – także z art. 224 ust. 2 Konstytucji,

– art. 99 ust. 1 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 14 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2, art. 190 ust. 5, art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji oraz z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji,

– art. 1 pkt 16 ustawy o zmianie ustawy o TK w zakresie, w jakim uchyla art. 19 i art. 20 ustawy o TK, z art. 197 w związku z art. 112 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,

– art. 1 pkt 16 ustawy o zmianie ustawy o TK w zakresie, w jakim uchyla art. 28 ust. 2 ustawy o TK, z art. 195 ust. 1 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,

– art. 2 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 2, art. 173 w związku z art. 10 i art. 45 Konstytucji,

– art. 3 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 2 Konstytucji,

– art. 5 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 2 Konstytucji i wywodzoną z niego zasadą odpowiedniej *vacatio legis*.

4. Rzecznik Praw Obywatelskich we wniosku z 8 stycznia 2016 r. zakwestionował zgodność:

- ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 7, art. 112 i art. 119 ust. 1 i 2 Konstytucji,
- art. 1 pkt 2, 7 i 8 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 173 w związku z art. 10, art. 180 ust. 2 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,

- art. 1 pkt 3 ustawy o zmianie ustawy o TK z zasadą poprawnej legislacji wynikającą z art. 2 Konstytucji,

- art. 1 pkt 5 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 173 w związku z art. 10 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,

- art. 1 pkt 9 ustawy o zmianie ustawy o TK z zasadą poprawnej legislacji wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 45 ust. 1, art. 122 ust. 3 zdanie pierwsze i art. 188 Konstytucji, a także z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 303 z 14.12.2007, s. 1; dalej: Karta),

- art. 1 pkt 10 ustawy o zmianie ustawy o TK z zasadą poprawnej legislacji wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 47 Karty,

- art. 1 pkt 12 ustawy o zmianie ustawy o TK z zasadą poprawnej legislacji wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 47 Karty,

- art. 1 pkt 14 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 122 ust. 3, art. 133 ust. 2, art. 189 i art. 190 ust. 5 Konstytucji,

- art. 1 pkt 16 ustawy o zmianie ustawy o TK w zakresie, w jakim uchyła art. 19 i art. 20 ustawy o TK, z art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,

- art. 2 ustawy o zmianie ustawy o TK z zasadą poprawnej legislacji wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 47 Karty,

- art. 5 ustawy o zmianie ustawy o TK z zasadą pewności prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 88 ust. 1 i art. 188 Konstytucji.

Ponadto Rzecznik Praw Obywatelskich na podstawie art. 83 ust. 1 ustawy o TK wniósł o rozpoznanie sprawy łącznie z wnioskiem o sygn. K 47/15.

5. Z uwagi na tożsamość przedmiotową wniosków: Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z 29 grudnia 2015 r. (sygn. K 47/15), grupy posłów z 29 grudnia 2015 r. (pierwotna sygn. K 48/15), grupy posłów z 31 grudnia 2015 r. (pierwotna sygn. K 1/16) i Rzecznika Praw Obywatelskich z 8 stycznia 2016 r. (pierwotna sygn. K 2/16) Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządził ich rozpoznanie pod wspólną sygnaturą akt K 47/15.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Wnioskodawcy zwrócili się do Trybunału Konstytucyjnego o kontrolę konstytucyjności wybranych przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK) oraz kontroli ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217; dalej: ustawa o zmianie ustawy o TK).

Trybunał postanowił z własnej inicjatywy o skierowaniu sprawy na rozprawę na podstawie art. 81 ust. 2 i argumentu wynikającego z art. 93 ust. 1 ustawy o TK.

Ustawa o zmianie ustawy o TK weszła w życie z dniem ogłoszenia, tj. 28 grudnia 2015 r. i w znaczący sposób zmodyfikowała organizację oraz tryb postępowania przed Trybunałem, w tym wygaszania mandatu sędziego, przygotowania rozprawy i posiedzeń niejawnych, wyznaczania składów orzekających, kolejności rozpoznawania spraw oraz funkcjonowania Zgromadzenia Ogólnego.

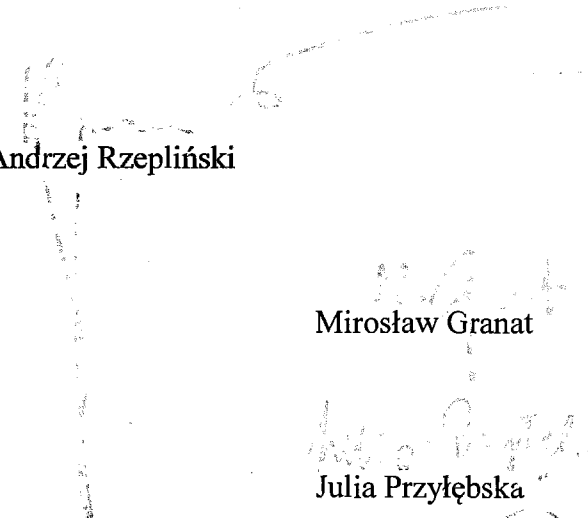
2. Postanawiając o skierowaniu niniejszej sprawy do rozpoznania na rozprawie, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że ma obowiązek wykonywać swoje ustrojowe zadania: stać na straży konstytucyjnych praw podstawowych, nadrzędności Konstytucji i innych wartości demokratycznego państwa prawnego. W kompetencji Trybunału leży m.in. kontrola zgodności wszystkich ustaw z Konstytucją. Ustrojodawca nie wyłączył z jej zakresu żadnej ustawy, w tym także ustawy regulującej funkcjonowanie Trybunału.

W demokratycznym państwie prawnym (art. 2 Konstytucji) doniosłą wartością jest istnienie i realne stosowanie procedury wiążącego rozstrzygnięcia sporów przez Trybunał Konstytucyjny jako organ niezależny. Domniemanie objęcia kontrolą trybunalską wszelkiego typu sporów, w tym między organami państwa, pozostaje w pełni spójne z logiką rozwiązań konstytucyjnych. W tym sensie Trybunał Konstytucyjny jest także gwarantem zasady trójpodziału władzy. Żadne dotyczące go regulacje nie mogą prowadzić do sytuacji, w której utraciłby zdolność funkcjonowania.

3. W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że orzekanie w niniejszej sprawie ma wyjątkowe znaczenie, ponieważ wyrok w tej kwestii przesądza,

czy podstawy organizacji i trybu pracy sądu konstytucyjnego nie tworzą zagrożenia dla orzekania w innych sprawach zawisłych przed nim. Chodzi przy tym nie tylko o gwarancje dla podmiotów konstytucyjnych wolności i praw (np. osób, które wystąpiły do Trybunału ze skargami konstytucyjnymi) oraz dla organów chroniących wolności i prawa (zwłaszcza sądów kierujących pytania prawne do Trybunału), lecz także o stabilność i przewidywalność systemu prawa, na który wpływają wyroki Trybunału. Trybunał Konstytucyjny przyjął ponadto, że jego pełny skład tworzą wszyscy sędziowie, którzy mają zdolność orzekania w dniu wydawania wyroku.

Z powyższych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

Andrzej Rzepliński

Stanisław Biernat

Mirosław Granat

Leon Kieres

Julia Przyłębska

Piotr Pszczółkowski

Małgorzata Pyziak-Szafnicka

Stanisław Rymar

Piotr Tuleja

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz

Andrzej Wróbel

Marek Zubik

Zdanie odrębne
sędziego TK Julii Przyłębskiej
do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego
z dnia 14 stycznia 2016 r., sygn. akt K 47/15

Na podstawie art. 99 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK) zgłaszam zdanie odrębne do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 14 stycznia 2016 r. w sprawie o sygn. akt K 47/15.

Zdanie odrębne uzasadniam następująco:

1. Postanowieniem z 14 stycznia 2016 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł o rozpoznaniu połączonych wniosków Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, grup posłów oraz Rzecznika Praw Obywatelskich, w sprawie o sygn. K 47/15, na rozprawie. Postanowienie zapadło w składzie 12 sędziów Trybunału Konstytucyjnego.
2. Art. 44 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217; dalej: ustawa o zmianie ustawy o TK) stanowi, że Trybunał Konstytucyjny orzeka w pełnym składzie, chyba że ustawa stanowi inaczej.
3. Wnioskodawcy zwrócili się do Trybunału o kontrolę konstytucyjności wybranych przepisów ustawy o TK oraz ustawy o zmianie ustawy o TK. W tej sprawie Trybunał orzekać powinien w pełnym składzie.
4. Art. 44 ust. 3 ustawy o TK w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy o TK stanowi, że orzekanie w pełnym składzie wymaga udziału co najmniej 13 sędziów Trybunału.
5. Postępowanie w sprawie o sygn. K 47/15 zostało wszczęte po dniu wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o TK.
6. Wnioskodawcy nie wnosili o rozpoznanie sprawy na rozprawie. Art. 81 ust. 2 ustawy o TK w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy o TK stanowi, że w przypadku gdy nie zostanie złożony wniosek o rozpoznanie sprawy na rozprawie rozstrzyga o tym skład orzekający w sprawie. Skład orzekający w tej sprawie, zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami to, co najmniej 13 sędziów Trybunału.

7. Wobec treści art. 44 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy o TK orzekanie w sprawie o sygn. K 47/15, także w kwestii rozpoznania sprawy na rozprawie, w składzie innym niż co najmniej 13 sędziów Trybunału narusza przepisy korzystającej z domniemania konstytucyjności ustawy o zmianie ustawy o TK.
8. Nie podzielam stanowiska o możliwości nie stosowania w niniejszej sprawie przepisów ustawy o zmianie ustawy o TK.
9. Konstytucja nie zawiera przepisów regulujących tryb postępowania przed Trybunałem. Art. 197 Konstytucji stanowi, że tryb postępowania przed Trybunałem określa ustawa. W tym zakresie podzielam stanowisko M. Zubika sformułowane w publikacji *Status prawny sędziego Trybunału Konstytucyjnego*, Warszawa 2011, s. 116 a mianowicie, że: „W ramach rozpoznawania spraw sędziowie Trybunału związani są wszystkimi ustawowymi regulacjami procedury sądowokonstytucyjnej. Nie mogą samodzielnie pomijać takich przepisów choćby uznali je za «oczywiście» niekonstytucyjne. Nic nie stoi natomiast na przeszkodzie, aby TK w odpowiedniej procedurze orzekł o niekonstytucyjności ustawy o TK czy innych wiążących go norm proceduralnych” .

Zdanie odrębne
sędziego TK Piotra Pszczółkowskiego
do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego
z dnia 14 stycznia 2016 roku w sprawie o sygn. akt: K 47/15

Na podstawie art. 99 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, 1928, 2129, 2147 i 2217), zgłaszam zadanie odrębne do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 stycznia 2016 roku w przedmiocie rozpoznania połączonych wniosków Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, grup posłów oraz Rzecznika Praw Obywatelskich, w sprawie o sygn. akt K 47/15, na rozprawie.

UZASADNIENIE

I

1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego we wniosku z 29 grudnia 2015 r. zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności:

– art. 10 ust. 1, art. 44 ust. 1 pkt 1 i ust. 3, art. 80 ust. 2, art. 87 ust. 2 i art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK), w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 3, 9, 10, 12 i 14 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217; dalej: ustawa o zmianie ustawy o TK) z art. 10 ust. 2 i art. 173 Konstytucji w związku z preambułą, art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji, „przez to, że tworząc instytucję publiczną w kształcie uniemożliwiającym jej rzetelne i sprawne działanie, naruszają zasady państwa prawnego w zakresie kontroli konstytucyjności sprawowanej przez Trybunał Konstytucyjny oraz zasadę racjonalności ustawodawcy”;

– art. 2 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 10 ust. 2 i art. 173 Konstytucji w związku z preambułą, art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji, „przez to, że tworząc instytucję publiczną w kształcie uniemożliwiającym jej rzetelne i sprawne działanie, naruszają zasady państwa prawnego w zakresie kontroli konstytucyjności sprawowanej przez Trybunał Konstytucyjny oraz zasadę racjonalności ustawodawcy”;

– art. 28a, art. 31a i art. 36 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 5, 7 i 8 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 10 ust. 1, art. 173 i art. 195 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 Konstytucji,

– art. 8 pkt 4, art. 28a, art. 31a, art. 36 ust. 1 pkt 4 i art. 36 ust. 2 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 2, 5, 7 i 8 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 119 ust. 1 Konstytucji,

– art. 5 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 2 w związku z art. 8 i z art. 188 Konstytucji.

2. Grupa posłów we wniosku z 29 grudnia 2015 r. zwróciła się do Trybunału o zbadanie zgodności całej ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 2, art. 7, art. 118, art. 119 ust. 1 i art. 186 ust. 1 Konstytucji, a także z art. 13 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.).

3. Grupa posłów we wniosku z 31 grudnia 2015 r. (data wpływu do Trybunału Konstytucyjnego: 5 stycznia 2016 r.) wniosła o stwierdzenie, że ustawa o zmianie ustawy o TK jest niezgodna ze standardami demokratycznego państwa prawnego, wynikającymi z art. 2 w związku z art. 118 ust. 3 i art. 119 ust. 1, art. 173 w związku z art. 10, a także z art. 195 ust. 1 Konstytucji ze względu na wadliwy tryb jej przyjęcia oraz wprowadzenie zasady funkcjonowania konstytucyjnego organu władzy publicznej prowadzące do jego dysfunkcjonalności i braku możliwości rzetelnego wykonywania kompetencji konstytucyjnych. Alternatywnie grupa posłów wniosła o zbadanie zgodności:

– art. 8 pkt 4 i art. 36 ust. 2 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 2 i 8 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,

– art. 10 ust. 1 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 3 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2, art. 173 w związku z art. 10 i art. 195 ust. 1 Konstytucji, a także z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji,

– art. 28a ustawy o TK, dodanego przez art. 1 pkt 5 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2, art. 173 w związku z art. 10 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,

– art. 31a i art. 36 ust. 1 pkt 4 ustawy o TK, odpowiednio – dodanego przez art. 1 pkt 7 i zmienionego przez art. 1 pkt 8 ustawy o zmianie ustawy o TK, oraz art. 1 pkt 6

ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 2, 180 ust.1 i 2, art. 173 w związku z art. 10, art. 195 ust. 1 oraz art. 197 w związku z art. 112, a także art. 78 Konstytucji,

– art. 44 ust. 1 i 3 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 9 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji, a także z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji,

– art. 80 ust. 2 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 10 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji, oraz z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji, a w zakresie, w jakim obejmuje wnioski dotyczące zgodności z Konstytucją ustawy budżetowej albo ustawy o prowizorium budżetowym – również z art. 224 ust. 2 Konstytucji,

– art. 87 ust. 2 i 2a ustawy o TK, odpowiednio – zmienionego i dodanego przez art. 1 pkt 12 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2, art. 45 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji, oraz z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji, a w zakresie, w jakim obejmuje wnioski dotyczące zgodności z Konstytucją ustawy budżetowej albo ustawy o prowizorium budżetowym kierowane do Trybunału Konstytucyjnego przez Prezydenta – również z art. 224 ust. 2 Konstytucji,

– art. 99 ust. 1 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 14 ustawy o zmianie ustawy o TK, z art. 2, art. 190 ust. 5, art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji, oraz z zasadą sprawności działania instytucji publicznych wyrażoną w preambule Konstytucji,

– art. 1 pkt 16 ustawy o zmianie ustawy o TK w zakresie, w jakim uchyla art. 19 i art. 20 ustawy o TK, z 197 w związku z art. 112 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,

– art. 1 pkt 16 ustawy o zmianie ustawy o TK w zakresie, w jakim uchyla art. 28 ust. 2 ustawy o TK z art. 195 ust 1 i art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,

– art. 2 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 2, art. 173 w związku z art. 10 i art. 45 Konstytucji,

– art. 3 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 2 Konstytucji,

– art. 5 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 2 Konstytucji i wywodzoną z niego zasadą odpowiedniej *vacatio legis*.

4. Rzecznik Praw Obywatelskich we wniosku z 8 stycznia 2016 r. zakwestionował zgodność:

- ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 7, art. 112 i art. 119 ust. 1 i 2 Konstytucji,
- art. 1 pkt 2, 7 i 8 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 173 w związku z art. 10, art. 180 ust. 2 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,
- art. 1 pkt 3 ustawy o zmianie ustawy o TK z zasadą poprawnej legislacji, wynikającą z art. 2 Konstytucji,
- art. 1 pkt 5 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 173 w związku z art. 10 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,
- art. 1 pkt 9 ustawy o zmianie ustawy o TK z zasadą poprawnej legislacji, wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 45 ust. 1, art. 122 ust. 3 zdanie pierwsze i art. 188 Konstytucji, a także z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 303 z 14.12.2007, s. 1; dalej: Karta),
- art. 1 pkt 10 ustawy o zmianie ustawy o TK z zasadą poprawnej legislacji, wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 47 Karty,
- art. 1 pkt 12 ustawy o zmianie ustawy o TK z zasadą poprawnej legislacji, wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 47 Karty,
- art. 1 pkt 14 ustawy o zmianie ustawy o TK z art. 122 ust. 3, art. 133 ust. 2, art. 189 i art. 190 ust. 5 Konstytucji,
- art. 1 pkt 16 ustawy o zmianie ustawy o TK w zakresie, w jakim uchyla art. 19 i art. 20 ustawy o TK, z art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,
- art. 2 ustawy o zmianie ustawy o TK z zasadą poprawnej legislacji, wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 47 Karty,
- art. 5 ustawy o zmianie ustawy o TK z zasadą pewności prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji, art. 88 ust. 1 i art. 188 Konstytucji.

Ponadto Rzecznik Praw Obywatelskich na podstawie art. 83 ust. 1 ustawy o TK wniósł o rozpoznanie sprawy łącznie z wnioskiem o sygn. K 47/15.

5. Z uwagi na tożsamość przedmiotową wniosków: Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z 29 grudnia 2015 r. (sygn. K 47/15), grupy posłów z 29 grudnia 2015 r. (pierwotna sygn. K 48/15), grupy posłów z 31 grudnia 2015 r. (pierwotna sygn. K 1/16) i Rzecznika Praw Obywatelskich z 8 stycznia 2016 r. (pierwotna sygn. K 2/16) Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządził ich rozpoznanie pod wspólną sygnaturą akt K 47/15 w składzie 10 sędziów.

6. Zarządzeniem z dnia 12 stycznia 2016 r. Prezes Trybunału Konstytucyjnego wyznaczył do uzupełnienia składu w sprawie o sygn. K 47/15 kolejnych dwóch sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

7. Postanowieniem z dnia 14 stycznia 2016 r. Trybunał Konstytucyjny zdecydował rozpoznać połączone wnioski Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, grup posłów oraz Rzecznika Praw Obywatelskich, w sprawie o sygn. akt K 47/15, na rozprawie. Postanowienie zapadło w składzie dwunastu sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

II

1. Art. 44 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 roku o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217; dalej: ustawa o zmianie ustawy o TK) stanowi, że Trybunał Konstytucyjny orzeka w pełnym składzie, chyba że ustawa stanowi inaczej. Wnioskodawcy zwrócili się do Trybunału Konstytucyjnego o kontrolę konstytucyjności wybranych przepisów ustawy o TK oraz ustawy o zmianie ustawy o TK. Sprawa nie mieści się w katalogu wskazanym w art. 44 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o TK umożliwiającym orzekanie w składzie innym niż pełny skład Trybunału Konstytucyjnego.

2. Art. 44 ust. 3 ustawy o TK w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o TK stanowi, że orzekanie w pełnym składzie wymaga udziału co najmniej 13 sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

3. Sprawa o sygn. akt. K 47/15 została wszczęta po dniu wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o TK tj. po dniu 28 grudnia 2015 r.

4. Żaden z wnioskodawców nie wnosił o rozpoznanie sprawy na rozprawie. Stosownie do treści art. 81 ust. 2 ustawy o TK w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy o TK w przypadku, gdy nie zostanie złożony wniosek o rozpoznanie sprawy na rozprawie, rozstrzyga o tym skład orzekający. Skład orzekający w tej sprawie powinien składać się co najmniej z 13 sędziów Trybunału (por część II, pkt 2 uzasadnienia).

5. Skład Trybunału Konstytucyjnego przy wydawaniu postanowienia z dnia 14 stycznia 2016 r. nie był należycie obsadzony. Wobec treści art. 44 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy o TK, orzekanie w sprawie o sygn. akt: K 47/15 powinno odbywać się w składzie co najmniej 13 sędziów Trybunału. Wymóg ten dotyczy także składu przy wydawaniu postanowienia o rozpoznaniu sprawy na rozprawie. Orzekanie w innym składzie narusza przepisy korzystającej z domniemania konstytucyjności ustawy o zmianie ustawy o TK. Naruszenie powyższe, stosownie do treści art. 379 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 74 ustawy o TK, może prowadzić do zarzutu nieważności postępowania.

6. W składzie Trybunału Konstytucyjnego znajduje się aktualnie piętnastu sędziów posiadających zdolność orzekania. Są to sędziowie wybrani przez Sejm, od których Prezydent RP odebrał ślubowanie. Uprawnieniem wszystkich piętnastu sędziów Trybunału Konstytucyjnego jest orzekanie w sprawie o sygn. akt: K 47/15.